

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények^a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:
Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felelős szerkesztő:

BELEZNYAI LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlter sora 30 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:

Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50 K
Negyed évre. 2.50 K

A katolikus összetartás.

A magyar katolikusoknak minden időben a szeretetreméltó könnyelműség és jóhiszemű rövidlátás volt nagy hibájok. A gondolatok mindig akkor születtek meg, amikor már tette lett volna szükség s a tette csak akkor határoztuk el magunkat, amikor már az eredményt kellett volna biztosítani. Ez az oka, amiért nem tudtuk megvédelmezni magunkat kellőképpen, sem nem tudtunk sikert elérni akkor, amikor annak minden feltételeit bírtuk.

Az egyházpolitikai akció fölébresztette a szunnyadó erőket, védelmi sorokba állított, áldozatokra készített, sokan lelkesedtek, dolgoztak akkor, mert a katolikus társadalom szervezésén kellett működni azon időben, midőn annak már régóta szervezve kellett volna lennie.

Azután befejeződvn a nagy harc, melynek nem tudtunk ellentállni, a politikai téren sorakoztattak a katolikus erők s a társadalom szervezésén már nem dolgoztak annyian s akik dolgoztak azok nem működtek oly buzgón, mint akkor, midőn a borus felhők fejünk fölött lógtak. Pedig a jó szöllös gazda is akkor védekezik viharágyuival a jégterhelte felhők ellen, mikor még nem érkezett el a jégverés. Amint lehullott már a jég és tönkretette a kulturákat, hiába irányítjuk égfelé a viharágyuk torkát.

Igy beszélt a katolikus társadalmi szervezkedés lánglelkű vezére *Zichy János gróf* a mostani kultusz-miniszter. S amit ő nagy általánosságban mondott, az oly találon reáillik ami jászberényi viszonyainkra, megismerhetjük benne a mi kath.

társadalmi szervezkedésünk fotográfiaját kicsiben.

A katolikus társadalmi egyesülés nagymunkája megindult városunkban is. Nem említve a minden kerületben régebben alakult katolikus olvasóköröket a legényegyletet, amelyek bizony nem sok vizet zavarnak s számos elismerésre méltó jótulajdonságaik dacára sem nevezhetők a hatásaiban kifele is nyilvánuló, cselekvésekben megnyilatkozó katolicizmus végvárainak, — végül megalakult a kebelében különféle társadalmi rétegek katolikusait összekapcsoló központi katolikus kör. Pompás helyiségei, gyönyörű és életképes alapszabályai, tagjainak imponáló és számottevő névsora, szóval minden arra predesztinálják egyencsen, hogy városunkban minden katolikus szervezkedés, támadások elleni védekezés onnan induljon ki, mert mint nem politizáló testületben egyedül benne illetve általa lehet a viharfelhők ellen preventive védekezni *társadalmilag*. Hangsúlyozni *társadalmilag*, mert a katolikus érdekek szempontjából szilárdan, tehát a siker szempontjából helyesen célszerűen csakis társadalmi uton lehet sikeresen működni azért, mer otvan az egyedüli tér, melyen a mindenkor bomlasztó erővel ható pártpolitika nem választhat el senkit és így az egyesülés sokakat kötvén le és kapcsolván egybe, megadhatja a súlyát és erejét minden védekezési vagy alkotó akciónak.

Jászberényben pedig — ebben a nagy katolikus jász városban — mindkettőre szükség van. A közel mult eseményei igazolták, hogy a szociál-

demokrácia, szabadgondolkodás, szekularizáló szabadkőművesség berkei felé kacsingató kedv és hajlandóság városunk egyes osztályaiban megvan, szót kért, hiveket lelkes követeket toboroz szóval, tollal, irással és pénzzel. Agitáló munkájában elég merész volt oldalvágásokat tenni felénk, katolikusok felé is, pedig még nálunk az ezirányú szervezkedés a gyermekcipőben jár. Hátba kinő belőle, mit várhatunk tőle? Ime a védekezési akcióra van elegendő okunk.

Hát még az alkotó munkára mennyi tér nyílik! Hogy csak néhányra rámutassunk, jóval több mint egy éve tartott a *Katolikus Népszövetség* szervezését megelőző vármegyei előértekezlet Szolnokon. Annak hatása alatt városunkban is megindult a tájékoztató munka az ugynevezett agitációs vasornapon s eredményképen közel 400 tag állott a népszövetség táborába. Ámde mi ez 26-000 katolikusból? S ezek is szervezetlenek, az alapszabályak által előirt beosztások, a csatarend még mindig kiépitetlenek.

Rendezünk *sajtóvasárnapot*, ahol a jó és rossz újságírás termékei között a különbséget, az utóbbi rejtett és már nem is rejtett céljait leleplezve, illusztrálva ajánljuk amaz, irányítjuk a sajtópártolást, gyűjtünk a Sajtóegyletnek s ezzel bevégezve a roppant fontos munka; az Uj Lap, ez a páratlanul szerkesztett krajcáros képes napilapunk jár tovább is 30 példányban, az egyetlen nagy kath. napilapunk, a derék Alkotmány 8—10 példányban a nagy katolikus városba. Szóval az elméleti irányítást

nem követi a gyakorlati sajtópártolás. Pedig a sajtóapostolok bármelyike, akár Gerely, akár Malcsiner, akár Battykay ide is szívesen lejönne, mint annyi más helyre.

Azután itt van a küszöbön az általános választói jog kérdése. Mint ha az minket nem érdekelne, mintha nem lelkesednénk érte, mintha a katolikusok ezrei és vezetőik ellene volnának, szó sem esik közöttünk róla. Engedjük ellenségeinknek, hogy mintegy kisajátítsák az érte való küzdelmet.

Nagy vonásokban csak néhány aktuális dologra mutattunk rá, melyeket megtárgyalni, megszervezni, megvalósítani csakis társadalmilag lehet és kell. Ezen cselekvő munkára, ezen alkotó akcióra egy együttesen érző, gondolkodó a katolikus összetartás és együttakarás érzéseitől hevitett társadalom kell összehozni, teremteni ránevelni ez pedig máshol nem történhetik, mint a szép reményekre jogosító katolikus körben.

Ennek az egyesülésben erős, alkotó katolikus társadalomnak összehozására — melyben más érdek és egyéb cél nem lehet, mint épen csak a katolikus örök tömörítése és szervezése, — vállalkozott munkatársul a mi szegény lapunk is; az egész Jászság sőt a vármegye első és egyetlen kimondottan katolikus lapja. Társadalmat akarunk, „uralkodó társadalmat“ a milyenről Zichy János gróf beszélt, midőn azt mondta: „Teremtsünk uralkodó társadalmat

ha nem is azon értelemben és célból hogy más felekezetekkel szemben domináljunk, hanem igenis gyűjtsünk annyi tőkét és helyes szervezés által szerezzünk annyi erkölcsi és anyagi hatalmat, hogy a katolikus társadalomból legyen kénytelen megítélni minden hatalom a maga erejének legalább is a legnagyobb részét.

Ha eddig mulasztottunk most pótoljuk a mulasztást! Az értéktelen ember azzal fizet amiye van, az értékes ellenben azzal, a mi.

Vigye bele hát mindenki közülünk a szépen induló társadalmi szervezkedésbe sajátlagos egyéni értékét lelkesedését, tudását, hitét, idealizmusát, egyszerűen azt, ami. Ne tekintünk multat, jelent, politikai pártállást társadalmi osztálykülömböset. Legyünk egyszerűen katolikusok, azaz emelkedjünk hitünkben, meggyőződésünkben és cselekedetünkben a mindennapiság fölé, legyünk nagyok és általánosak amilyen nagy és univerzális a mi egyházunk legyünk nemesek és eszményi törekvéstiek, mint amily eszményi és nemes vallásunk tanítása, legyen önzellen és szeretetteljes mindegyik közülünk s végre szeressük jobban egymást, mint ahogy esetleg képesek volnánk gyűlölni ellenségeinket — s így dolgozzunk, akkor a katolikusok összetartása fényes diadal arat és nagy műveket alkot Jászberényben is!

Anvander Andor.

HIVAZALOS RÉSZ.

Törvényhatósági közgyűlés Szolnokon. A törvényhatóság okt. 17-én tartandó közgyűlésén fog névszerinti szavazással dönteni afölött, hogy a még 1900-ban a háztartásra megszavazott vármegyei pótdadó mily mérvben állapítsák meg a jövő évre s miként használtassék fel. Az állandó választmány szept. 24-én tartott üléséből kifolyólag az alispán előterjesztésére a következőket fogja erre nézve javasolni. Javasolja, hogy a törvényhatóság az alispán előterjesztését egész terjedelmében fogadja el, s határozza el, hogy a pótdadót az 1911. évre is fenntartsa s annak mérvét úgy a városi, mint községi lakosokra $\frac{3}{4}$ százalékban állapítja meg. — Ez a jövedelem a közigazgatási szükségletekre kerülésük. Ezenfelül a vármegyei nyugdíjalap növelésére szintén $\frac{3}{4}$ százalékos pótdadó javasolatik, de a r. tanácsú városok lakosai csak $\frac{1}{2}$ százalék pótdadót fizetnének.

Önérdék vezérel-e bennünket a jász törvényeszek kérdésében?

Ita: Szabó János.

Nem! — Ez reá az igazi felelet. Hogy jogunk van kérni, az közvetlen hagyományon alapszik. Hagyomány, amelyről tudva van, hogy amely nemzet vagy nemzetség jogai iránti hajlamot lelkién kialakulni hagyja: elvész, elpusztul. — Jászok és hunok kiváltságos nemzetségek voltak jogokkal felruházva. Jogaikból kivételzetve lettek ellenszolgáltatmány nélkül. Jogaik megmaradtak mint jászok lelkeben. De hát tulajdonképp a jászberényiek csupán önérdékből esznek a jász törvényeszek nemkülönbén egy jász megye felállításánál?

TÁRCA.

HETI KRÓNIKA.

I.

Októberre fordult az idő kereké,
Egész város káddal, hordóval van tele.
Hurcolják kifelé szüretelő kedvvel
S alig maradt itt benn egy-két árva ember.
Azok is szüretre mennek a Gubóba
S nyelik a szőlőt, míg eláznak sorba.
Künn, a Neszűr táján folyik a vigélet,
Az elhagyott tájék egyszerre megéled.
Itt is vannak, ott is, szóli a nőta bőven,
Igy szokott ez lenni szüreti időben.
Sütőből csurog a jövendő bor apja,
Jót iszik belőle, ki közelebb kapja.
De hogy meg ne árson, bort is önt hegyébe
S déltáj már nem ismer saját testvércére.
Cspikedi, zavarja szüretelők népét,
Közben eszegeti a szőlőnek szépét,
Desszertnek is az jut szüreti ebédhez,
Nem csoda, hogy este már kolerát érez,
Kapkod fűhöz, fához, fejéhez, hasához
S szüretet, bort, mustot örökre elátkoz.

II.

A dicső Nimródok, népe Hubertusnak
Minden szabad napon nyulak után futnak.
Azaz fut némelyik, de sok meg nem fárad,
Ezeknél más a fő, de nem a vadászat.

A puská meliékes, meg sínes, soha bívte
Le is dobják, mihelyt kiérnek a földre.
Sokkal lényegesebb a vadásztársasága,
Meg a kulacs, melyből jónagyokat isznak.
S eképen elérve egy napnak végeit
Szörnyű elégedett képpel haza térnek.
A többi, ki futkos kukoricásokban
S kapkodja puskáját, hogy a föld meg-

Kifárad úgy, hogy a nyelve is lóg tőle,
S még is ritkán vagyon kis hasznuk belőle.
S hogy löjön valamit, ha már annyit fárad,
Seréttel űzi a tanyai macskákat.
Persze vasvillára kel a tanya népe,
S a vitéz Nimródok van futásban része.
Félholtan ér haza, nem is hoz nyulakat.
No, de mindez semmi, azért jól mulatott.

III.

Járványos időnek megvan a hatása,
Ki van meszelve a plebánia tája,
Hanem ezzel vége, a por csak úgy megvan,
Faldoklik az ember tőle a városban.
No, de ezen ügysem fog segíni senki,
Ez már a fátumunk, így kell ennek lenni.
Hanem a meszelés biz nem lenne káros,
Igy tán tisztá lenne már egyszer a város.

IV.

Jó Bihari Ákos mit gondolt magába,
Éstélyt fog tartani Berény városába.
El is jött az este, várta a vendéget,
De hiába várta, a vendég csak késött.

Jó Bihari Ákos — mi telhetett tőle, —
Igyen határozott, ha netán jövére
Élvetődnék erre, cirkszt hoz magával,
Igy ismerkedik meg Berény városával.

Kóró.

Csónakázás.

— A „Jász Ujság“ eredeti tárcája —

Egy szép májusi délután történt. Akkor, amikor a természet oly üde, úgy éled. Az ember is szinte kivágyik a természet ölébe, hol tele tudóval szivja magába a virágillatos, balzsamos léget. Főképp az ifjúság vágyik a szabadba ebben az időben. Hiszen ilyenkor olyan minden a természetben, mint az érzés az ő ifjú sziveikben: eleven, fakadó.

Egy szülőkörű társaság összebeszél épen, hogy tesznek egy séta csónakázást csónak kirándulást, e kellemes időben. — A leányok hozzák a harapni valót, az ifjak a bort. Ugy is lett. Vagy három csónakkal el is indulánk: lányok, fiatal emberek s egy asszonyka felvigyázónak.

Az első csónakban ültek négyen. Két ifjú leány s két fiatal ember.

Nem, hanem a közérdek sarkalja őket.

A legmagyarabb vidéknek úgy törvény-, mint közigazgatási hatóságilag helytelen beosztása miatt.

Vegyük csak szemügyre magának a Jászágának, de még inkább a mellettünk elterülő szomszédjainak az egyes központoktól való nagy távolságát és az azokhoz való közeledhetőségnek nehézségeit, a míg egy jász törvényszék és ezt követő megyei székhellyel, amelynek közvetlen központja: Jászberény, mily nehézségek szünnének meg. Nagyon természetes dolog, hogy ezek elérhető legyenek, a szunnyadó jász vasuti hálózatnak kellene mielőbb napvilágot látnia. A messzeségek mily könnyen elháríthatók lennének!

A mai korunkban mindenütt azt halljuk: „Az idő elvész, minden percét meg kell annak becsülnünk“.

De hát betartható ezen alapigazság a mai törvényszéki és megyei rendszerrel? Nem!

Vegyük pld. Pest megyének óriási kiterjedését — 150—180 km. utat kell beutazni az igazságot keresőknek — avagy a mi megyénknek repülő madaraiakját. Fővárosának határa már más megyébe húzódik, s más megyének keresztülvágásával érhető el.

Nincs betartva a mai beosztással sem az időkiméltetés, hanem inkább nagyobb elfecsérlése ennek. Ugy az egyesek, mint az állam részéről minden tekintetben a legnagyobb kiadásokat vonja maga után; már pedig a takarékoságnak kellene irányító-nak lennie minden tekintetben.

Hogy a jászberényiek nem épen az önérdék, hanem inkább egy igazságos és maga utá nagy megtakarításokat hozó intézmény mellett küzdenek, bebizonyított tény.

Vegyük sorra a leendő jász törvényszékhez csatolandó járásbírói székhelyeknek a jelenlegi törvényszékhez való

fekvésüket és hasonlítsuk össze Jászberényvel, mint törvényszéki helyellyel, kintünk a feltevéseink igazsága. Hatvan Egerhez 75 kilométer. Hatvanból Egerbe való utazásra 4 óra szükséges. Hatvan Jászberényhez 26 kilométer. Ennek beutazására a leglassabban járó vonattal 45 perc kell, tehát csak a menetnél 3 óra 15 perc a megtakarítás, vagyis az oda- és visszautazásnál a legkedvezőbb vonatutazás mellett 6 és fél óra az időmegtakarítás. — Nagykáta-Bpest 55 kilométer. Ennek beutazására 2 óra szükséges, azonkívül egy éjjelnek rosszul keresztülvágása, tehát az oda és vissza való utazásra 4 szükséges. A létesítendő vasuti hálózaton a leglassabban jövő vici-nálison 30 perc alatt elérhető lesz Jászberény és így oda- és visszautazás egy órát vesz igénybe; tehát az időmegtakarítás 3 óra és egy — nyugtalan éjszaka. Mert hát Jászberény városához 20 kilométer távolságban — és akkép lenne a csatlakozás bevezetve, hogy kellő időben, a hivatalos órák előtt érkezék be a vonat. Jászapáti-Szolnok 49 kilométer. Beutazási idő 3 óra és visszautazásra ugyanannyi, tehát 6 órai idő igényeltek, míg az új vasuti hálózattal 40 perc oda és 40 perc visszautazásra tehát összesen egy óra 20 perc volna igénybe véve, vagyis az időmegtakarítás 4 óra 40 perc.

Hány ember mennyi órát dob el semmivéssel a messze való utazások miatt, amelyek célszerű, helyes beosztással megtakaríthatók volnának. De mennyivel több kiadást is okoz ez évről-évre!

Hogy épen Jászberény, mint központ, földrajzi fekvésénél, népe számánál fogva oda kívánna helyezettetni a törvényes megyeszékhelyet, az természetes dolog.

Hisz ha végig nézzük a térképet, a hozzája csatolandó járásbírói székhelyek egyenlő távolságban esnek; a legtávolabb fekvő helységek is, mint körzethez bármely irányban is legfeljebb 60—70 kilométer sugártávolságban vannak és mégis

úgy népség, mint terület szerint bármely erdélyi, avagy felvidéki vármegyénél nagyobb lenne.

Tehát egy teljesen központban fekvő székhely lenne Jászberény, amely minden irányban egyenlő távolságból volna megközelíthető, nem úgy, mint például a mintául felvett Pest, avagy a jelenlegi megyeszékhely, ahol a körzetnek sugara 100—120 kilométer. — És kegyetlen rossz vasuti összeköttetés!

Ideális vármegyei, avagy törvényszéki körzet csak az lehet bármely elfogulatlan előtt is, amely egyenlő távolságban közelelhető meg, már pedig Jászberény városa a hatvani, jászapáti járásbírói és szolgabírói járásoknak idecsatolásával is épen középre esnék.

A „Jász Ujság“-ban „Mi kell nekünk?“ című cikk írójával tehát egyet nem értünk, amidőn csak a jászberényiek öns érdekét látja a törvényszéknek Jászberénybe való helyezésében. — Sőt aminő arányban ez Jászberényre nézve kedvező lenne, sokkal határozottabb arányban a vidékre nézve.

Persze, a jelenben csak aspirálhatunk, mind az ideig, amíg a tervezett vasutvonalunk meg nem lesz, addig ez is csak a levegőben mozoghat. Legyen meg a jász vasut, talán ezen reményünk valóságát is fogjuk látni a jog, a törvény, az igazság jegyében, de addig — amiként említettem — csak jogának fenntartása állhat fenn.

Most, amidőn az egész vonalon, hol itt, hol ott régi óhajok megvalósításáért esdének egyes városok, alkotmányos kormányunknak igazságügyminisztere talán helyet ad kérelmünknek, s megadja, amit az előző kormány elmulasztott. Akkor teljesedésbe menne a régi jász álom, aminek teljesítését jogosan kérhetjük, mert igazsággal vagyunk!

Az egyik szép karcus barna leányka. Oly darázs derekú, hogy szinte ölelni való. Gesztenyészín haja a piros, hosszúkás arcához úgy illik, mint csillag az éghez. — Sűrű szemöldöke alól két hamis fekete szem löveli sugarát tüzzel, hévvel; mint mikor a sűrű felelegekből vakító villám cikázik. Apró, kicsi szája, mint az érett ropogós cseresnye. Hangja, nevetése, mint a gerle kedves kacagása a kerek erdőben; Olyan, mely a férfi szívnek fenekére hat le. A neve Erzsike.

A másik Magduska. Ez meg egész ellentéte. Gyönyörű szőke nő. Az arca fehér, tejszínű, csak egy kis pirosság vonul rajta végig alig láthatóan. Olyan épen mint a tele hold a nyári éjjelen. Szeme kék, ábrándozó. Szelidség látszik ki belőle. Szembe ülnek velők az evezők, két fiatal ember. — Az egyik csinos barna fiú, a Timon. Kis pörge bajusza úgy illik oda a szájához.

A másik szőkés-barna. Ez Bárdi. Fátal az eszemadta, csak néhány finom szőr ott a szája szélén árulja el, hogy férfi. Különbösen nagy vadász, a női szívekre. Nem csoda, hisz' jogász!

Lassan siklik tova a Zagyva csendes vizén a vezető csónak. Csendben vannak. Maradoznak a kertek, a szép fák. A part mentén a sás, a nád zizegve fogadja az arra menőket. — Egy hatalmas fűzfá ágán vadgalamb turbékol s nézi kíváncsian a csónakázókat. — Néha megzavarja a csendet a kislányok fojtott sikoltása, ha erősebben megbillen a csónak. Ilyenkor Erzsike ijedten nyújtja ki gömbölyű karjait a szembeülő felé. Segítsen Timon! Ne féljen Erzsike, mondja negédesen. Csak vigyázzon a ruháskájára.

Majd a másikhoz szól; — Timonra kacsinva — hallja-e Bárdy danoljon már valami jó nótát, hisz olyan szép hangja van magának. E szavakra sanda szemmel néz a Timon az evező társára. — A kérésre megszólal a nóta, a többiek kísérik.

Mentek a csónakkal ameddig csak mehettek. Majd visszafordultak. Oly lassú ütemben eveztek, hogy mikor visszafelé vették már utjokat a Nap is lemenő félben volt.

Ép azért egy kertben kiszállnak a partra s megvacsoráznak. A hölgyek az ételt, a jóbort kínálgatják sorra, ki jobbra,

ki balra, oly szívesen adják, oly örömmel töltik. — A fiúk meg fogyasztják.

Hogy a hangulat így a vidámság tetőfokára hágott, hát táncra perdülnek.

Ketten leveznek s hoznak három szál cigányt magukkal. Ezek mellett még vigabban járnak. — Olyan jól találják mindnyájan magukat, hogy észre sem veszik az idő haladását. Pedig jó későt mutathat az óra.

* * *

Bent a városban egy úri családban nyugtalan az éjjel. Aludnának a jó, gondos szülők, de az álom nem jön a szemükre. Igen gyakran hallik: Alszol-e már János? Hány óra? Hol lehetnek ezek? Tán nincs valami bajok? szól az édes anya. Mikor már éjfélre fordul im az idő, az apa sem nyughat. Felcselekszik, az Erzsike atyja, nagy husángot hóna alá kapva indul az éjjeli útra.

A szigetnél vezet el az útja. Ott még szól vigan a muzsika. Hát ha itt vannak? Befordul. Úgy érzi, hogy fázik. Azért kér forró feketét s üveg bort mellé. — Ettől felmelegszik. A cigány meg húzza. Mindig közelebb jön. — Egyszerre csak felvidul

Palotási-Riszner.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ne vegye, kérem, okvetetlenkedésnek vagy szereplési vágnak (ebben volt és van elég részem) ezt a levelet, egyesgyedül szülő-városom iránti változatlan meleg érzés és éreklődés ösztökél arra, hogy felhasználjam az Ön érdemes újságját valamelyes számonkérésre.

A nyár elején Jászberényben járva, nagy meglepetéssel láttam, hogy a villamos világítást hamarosan követte az utcák elkeresztelése. Szép és tiszteletreméltó dolog! De . . . Erről a „de”-ről volna egy kis mondani valóm a lelkemből fakadt őszinteséggel és szeretettel. Hogy a főbb utcák közül egypár jelentéktelen, hogy úgy mondjam, aktuális trefálkozásnak közköszönhető elkeresztelését, ehhez nekem, immár csak lelkileg odatarozónak, nem lehet szavam.

Hogy Vörösmarti, Arany és a többi irodalmi nagyságok elismerését a külváros vállalta magára, ez fáj a lelkemnek, de nálammal érdemesebb tényezők kérhetik számon Az én jogos neheztelem tárgya az a két elfelejtett nagy név: *Palotási* és *Riszner* mellőzése. Mint muzsikos, mint jáász, mint hálás tanítvány reklamálom a tisztelt Intézőszéktől ennek a két névnek megbecsülését. A bűbajos dallamok szerencsétlen költője ott pihen a fehértói temetőben, akad legalább néha egy-egy jólelkű, ideális ember, aki virágot hint a szegény Palotási sírjára és arra haladtában egy-két imádságos szóval rója le a kötelees kegyeletét. De a másik az életében annyi igaztalan gáncscsal illetett, soha meg nem becsült, haló porában pedig teljesen elfelejtett Riszner bácsi? Minden intelligens jáász ember penitenciát tarthatna azért, amit élense vétett. Messze vidéken, amerre jáász muzsikaszó, üdvös beszélgetés, szép családi otthon — azt a háziasszonyt Risznerék nevelték. És a szegény „jó öreg tót kántor” ott pihen messze idegenben. elfelejtve, elhagyatva. Tán nem a szükkebb, de a tágabb értelemben vett családja részéről, a jáászok részéről, akiknek ő a lelke tudása legjavát adta szeretettel és amint mindnyáján tudjuk, önzetlenül, mert hiszen

szegényen hagyta el ezt a földet. Addig úgy se nyugosom, míg haló porait háza nem hozzuk, de egyelőre kiáltó szóval kérem és agítálok amellett, hogy az új városépítési akciójában Palotási János és Riszner József megbecsülésre méltó nevével disztítsenek két utcát a város érdemes, előkelő helyén.

Kérem, tisztelt Szerkesztő Ur, ne hagyják segítség nélkül kérésemet; jóakarattal, jó szívvél álljanak mellem mindazok, akiknek szívében él még a kegyelet és hála a jáász világnak e két érdemes és — sajnos — pótolhatatlan, jeles férfiak emléke iránt. A „hálás utókor” korrekcióját ne hagyjuk elaludni, hanem teljes odaadással kérjük és, ha kell, — amire remélhetőleg nem lesz szükség — követeljük.

Szíves készségeért nagy köszönettel vagyok tisztelője:

Tarnay Alajos
zeneakadémiai tanár.

Válaszom:

Művész lelke közvetlenségével, honszeretete egész melegséggel hozzám intézett becses sorai minden szavát alá kell írnom. Így tehát fenti kedves soraira nyomban adott válaszom következése, hogy azokkal egyetértek.

A Palotási speciális jáász dalköltészet kultuszának ápolásában mindig szeretettel fáradozva — életekintve országos nagyjaink nevének gyenge alakban történt megbecsülésétől — sajgó szívvél kell konstatálnom számonkérés jogosságát, de egyben örömmel tölt el, hogy a jáászok öröknevével érdemesinek szolgáltatandó kötelese elégtelre hívó szótát nem a bírálataihoz, hanem a jáászok nagybírái, jeles szüleitől ajkáról hangzott el.

Én hiszem, hogy így, ily alakban a korrekció eszméjét megvizsülik, megbecsülik azok, akik tévedtek és igazán magasztos törekvésében, mint mi, úgy ők is készséggel támogatni fogják.

A vágyavágyott viszontlátásig

hazafiúi üdvözzellett

Szerkesztő.

Szines rovat.

Felkértünk a következő rendelet közzétételére.

Rendelet a járvány ellen.

1.) Tekintettel a koleraveszedelemre mindenki köteles házáat, háza elejét, háza mellékhelyiségeit, háza népét mindennap bemészlni.

2.) Kalarábé, kolompér főzése, tekintettel a kolerával hasonló hangzásukra, kerülendő.

3.) Mindenféle szeszésital, különösen a jobbajta, mustravétel és fölülvizsgáztat végett nálam bemutatandó.

4.) Nehogy a kolera haragra lobbanassék, tilos a „sose halunk meg” flekurjongatás.

5.) Utasítanak a rendőri közegek hogy netalán csavargás állapotában talált kolerabacillusokat igazolás végett a rendőrségre — de világért se hozzám — kísérik be.

6.) Aki kétségtelenül konstatálta magán az ázsiai kolerát és érzi közeli végét, az eljárás rövidítése végett feküdjék messzes gödörbe, vagy ha még léleklük, jelentkezzék a tisztí főorvos úrnál.

7.) Mindazonáltal aki meg meri kapni a kolerát, első fokon levonatik minden jövedelme, csak közrendőri fizetését kap. ha pedig esete súlyos, esetleg másokat is inficiál, berendelem szolgáltatásaitra a városházához.

8.) Aki pedig ezek után is meg meri kapni a kolerát, hát abba üssön belé a menyörgős menykő!

Makó Bence s. k.
r. k.

Előfizetési felhívás!

Innen — onnan egy éve lesz, hogy anyagi hasznot nem keresve,

az öreg. Húzd csak cigány! szól rá, húzad ezt a nótát:

„Józsángra nagy bennem az indulat
Néha, néha, ha leszopom magamat,
Nézzétek el ezt a csekély hibámat.
Olykor, olykor a Csincsá is kiárad.”

Ő meg érces hangon danolgat hozzája. Szinte úgy gondolja, mintha régen volna, a szép ifjú korban.

Azt hinné az ember, úgy hirtelen, még fiatal ököme, oly piros az arca; ha fehér bajusza áruól nem volna.

Egyet üt az óra a barátok tornyában. Utnak indul ekkor. A kalapját fején félre-vágja, a kabátját csak úgy félvállra dobja s vígan indul ki a kertek felé fűtörészve.

Mikor így bandukol néha nagyot sóhajt. Ilyenkor rágondol a multra, mikor még számtalanszor mulatott itt vígan. Többször ősz bajuszán egyet penderive elmegy minden kedve.

Mendégél lassacsckán. Hallgatódzik. Honnan hallik ki zaj. Végre egy kert előtt vig zene s dalolás üti meg a fülét. — Belép oda.

Észrevétlen közel ér hozzájuk, látja, hogy a fiatalok milyen vígan vannak, táncolgatnak. A leánya is táncol. Épen a Ti-

monnal. Megáll kis távolban, ne zavarja őket.

Ugy elnézi azt a táncoló párt. Olyan szépen járják, most a lassú csárdást s beszélgetnek egymással alatta. Közbenközben édesdeden felcagok a lányka, ilyenkor a szeme még tüzezebben ragyog. Nem csoda, ha táncosa csak úgy melegszik, olvad a szeme sugarától.

Elhagyja a cigányt.

Adj lsten! No mi lesz? szól rájok az öreg. Erre a váratlan hangra a lányok szétrebbennek, aztán összebújnak, mint féllénk özikék, hogyha megriaszítják. — A férfiak szinte összefognak s bátran kiáltják: Ki az? Én vagyok no! Hazafelé hé! Maga János bácsi, szólnak mind egyszerre.

Erre a lányok hozzája rohannak, belecimpeszkesznek; s hogy a cigány ráhúzza, táncoltatják őt is. — Táncol, mint annak a rendje.

Kettőt kong az óra a toronyban.

— De most már elég, szól komolyan az öreg, most már hazafelé! Elfogadják mindnyáján s indulnak.

A Timon a Magda mellé pattan s kíséretét ajánlja legottan. — A hölgy azonban így szól kesernyész gunnyal: Kísérje csak maga Erzsikéjét.

Hát amellé sompolyog. Itt már szerencsésebb. — Mennek beszélgetve, az öreg kiséri.

Odaérve a kapuajtóhoz búcsúznak egymástól — Jó éjt Erzsike! Boldog álmokat! Köszönöm; fogadja a leány s így folytatja: Maga is álmódjék szépeket Magduskájával! Jó éjt! Nevetve távozik.

Mi volt ez? Gúny, tréfa, vagy komoly való? Poétalelke nem tudott eligazodni a leánybeszédében.

Ott állt még sokáig. Már pirkadt a hajnal s hűvös szellő lengett. Levette kalapját, hűtözött. Hátha okosabb gondolat jönne a fejébe? Kézét szívére téve nézte elmélázva a lányosház setét ablakait. A Nap már kandikált a messze keletről, ő mégis tévovázott. — Töprekedett: Vajjon mikor fog már szívemnek hasadni a boldogság hajnala? — sóhajtott magában.

Ha az a lány tudná mi dúl ott a férfi szívében? Milyen vihárt támasztott szavával!

Hátha nagyon is tudja!

Azaky.

fisztán lelkesedésből a keresztény és speciálisan a jászérdek iránt, lapunkat megindítottuk. Programot első számunkban adtunk, s hogy attól ez ideig el nem térünk, arra tanu egész életünk. Hogy eltérni nem fogunk, arra nézve biztosítékul szolgáljon a kör, melyből a lap kiindul, szeretetünk a tiszta szent célok iránt, megvételünk, sőt utálatunk a piszkos sajtó irányában.

Munkánkhoz erőt ad olvasóink helyeslése és támogatása, mely legjobban meggyőz bennünket arról, hogy helyes uton járunk. Szeretettel kérjük előfizetőinket, hogy a beálló új évnegyedre előfizetéseiket megújítani, lapunkat pedig terjeszteni sziveskedjenek.

Az okt.-decemberi évnegyedre új előfizetést nyitunk.

Lapunk ára	
helyben egész évre 8	K.
" fél " 4	"
" negyed " 2	"
vidéken egész évre 9	K.
" fél " 4.50	"
" negyed " 2.50	"

Tisztelettel:

A Jász Ujság kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

Csak egy virágszálat!

Kérelm a jászivű emberekhez!

Augusztá Ó Fensége védősége miatt öt éve áll fenn a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület, — melynek célja a tüdővész rettenetes pusztítását enyhíteni.

Az egyesület már fölállított egy tüdőbeteg gyógyítóbázist, ahol állandóan száz szegénysorsú beteget ápol. Évente az intézetben kétszáznyolcvan tüdőbeteg a jászivű irtalomadományából ingyen gyógyít. Van ezenkívül három tüdőbetegrendelő intézete, ahol ezreken segít.

Csak hogy mi ez a veszedelemhez képest? Minden esztendőben nyolcvan-ezer ember hal meg ami hazánkban tüdővészben. Ezeknek jórészen segíteni lehetne meg kellő anyagi eszközökkel. — Épen ezen eszközök megszerzése végett fordúl a József-üg. Szanatórium egyesület a jászivű emberekhez. — Halottak napján kedveseik árjára szánt koszorúkból adjanak elő honfitársaik megmentésére csak egy virágszálat, csak néhány fillert. — Minden fillér egy-egy beteg honfitársunk életének megmentését segíti elő!

Bármily csekély adományt hálaival fogad a József kir. Herceg Szanatórium Egyesület Budapesten.

— Dr Pintér Jenőt, főgimnáziumunk volt tudós tanárát az a kitüntetés érte, hogy öt bizták meg a „Műveltség könyvtára” c. vállalat irodalomtörténeti részében a középkori irodalom történetének megírásával. — Szivből örvendünk a fiatal tudós érdemeinek ilyen való elismerésén.

— Biharí Ákos estélye. Igazi, ritkán érzett gyönyörűséget szerzett a kis-számu közönségnek Biharí Ákos művészi előadásával. Valóban, igazolta ez este azoknak véleményét, kik Biharit művészeknek tartják. — Kellemes, az érzés minden árnyalatát kifejező, szemléket kitűnően jellemző hangja, tiszta, érthető előadása mindenkit elragadott. — Legkülönbözőbb árnyalatú és természetű költeményeket volt

alkalmunk tőle hallani, s valamennyit teljes átértéssel és átérzéssel tolmácsolta, de mi még ennél is több: közönségével is megtudta érteni, tudta érezni ama gondolatokat és érzelmeket, melyeket interpretált. Sajnos, hogy a terem szinte kongott az őrösségtől. Hja, úgy látszik teljesen igazolódik az is, hogy a berényi publikumnak csak pikáns viccekkel fűszerezett kabaré, vagy valami ostoba operett tetszik, igazi komoly, művészi élvezetekre nem kapható. Szinte komikusan hangzott a művész bevezetése Cyrano de Bergerachoz, mikor azt mondta: nem hiszi, hogy a Pethes Imre szülővárosában akadna, ki ezt a darabot ne ismerné. — Pedig mennyire csalódott! — Ez pedig nem ránéve szegény, hanem a berényiekre, kiknek művészkörökben veszett hírük van, s mi még szomorubb, nem is igyekeznek jobb hirre szert tenni.

— Lövöldöző szerelmes. Jákóhalmán, f. hó 25-én este Sass József legény beállított Lukácsi Teréz jákóhalmi lányhoz és tüdővészre forgópisztollyal rálőtt, de szerencsére nem talált. — Panaszára a csendőrség a pisztolyt elkobozta, a hős legény ellen pedig bűnvádi feljelentést tett.

— Bicskázás. Ugyancsak Jákóhalmán Fejes D. József és Csöke János öszeszülőalkoztak ugyanazon este a nagyvendéglőben. — Csöke János a bicskájával is argumentált és társán 8–20 napon belől gyógyuló sérülést ejtett. — Ellene is megindult a bűnvádi eljárás.

— Gazdáink figyelmebe. A legújabb rendszerű amerikai tengeriszár tépő gép október hó 4-től 4–5 napig lesz az itteni földmivesséskolánál munkába állítva. Ezen géppel tépve és megfelelő előkészítéssel a legvastagabb tengeriszár is a középminőségű szénával egyenlő értékű takarmánnyá válik. A gép működését és a takarmány elkészítését érdeklődő gazda közönségnek készséggel bemutatja a földmivesséskola igazgatósága.

— Vármegyénk koleramentes. Mig az országhatárain túl mindenütt, sőt az országból is — különösen a dunamenti községekben — kolera eseteket jelentenek, addig hála a godviselésnek e borzasztó járvány vármegyénkben szerencsésen megkímélte. Egyébiránt a kir. belügyminiszter által elrendelt óvintézkedések vármegyészerte a legnagyobb lelkiismeretességgel fogantatottak. Főispánunk Dr. Hortly Szabolcsnak gondja erre is kiterjedt. Az elmúlt napokban automobilon járta be Tiszaföldvár, Cibakháza és Tiszanagyrev — a Tiszazug községeit, személyes meggyőződést öhajtván szerezni a rendeletek pontos végrehajtásáról.

— Választmányi ülés. A Vármegyei Temetkezési Egylet folyó évi szeptember hó 30-ik napján pénteken délután 6 órakor Szolnokon az ipartestület nagytermében választmányi ülést tart. A napirendre tűzött tárgyak között kiváló fontossággal bírnak az egylet részére veendő házra vonatkozó ajánlatok bemutatása, valamint a karcagi, a jászfényzarui és s turkevi temetkezési egylet átvétele tárgyában teendő előterjesztések.

— Elgázolás. Szept. hó 17-én este Jászdóza mellett a vonat elgázolta Bodonyi József 48 éves epilepsziás elmebetegét. A vonat kerékei lábain mentek keresztül s a szerencsés ember elvérzett. — Orvosi vélemény szerint baja a vasuti sínek közelében érte utol, az ember valószínűleg a sínek közé esett s ily állapotban gázolta el a vonat.

— Templomrablás. A jánoshidai izr. templomba szept. 26-án behatolt Mezei Márton ottani lakos s mintegy 500 korona értékű tárgyat elrabolt. — A csendőrk a tettest elfogták.

— Orvtámadás. Veres János jánoshidai lakost haragosa Berkó János orozva megtámadta és úgy megverte, hogy a megtámadott az ágyat őrizi.

— Rablás. Ugyancsak Jánoshidán Ronyec Anta ottani lakost két cigányzenész szept. 18-án este leteperte s zsebéből 8 koronányi készpénzt elrabolta.

5593 szám.

1910.

Hirdetmény.

(kivonat.)

A m. kir. budapesti I. honvédkerület-beli állomásvkoi elhelyezett honvédcapatok (intézetek) számára 1911. évi január hó 1-től 1911. évi december hó 31-ig szükséges kenyér és zab szállításának biztosítása végett az alább feltüntetett állomásokon és napokon kizárólag zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartani és pedig:

Debrecen Debrecenben 1910 évi október hó 5-én, Nagyvárad Nagyváradon október 5-én, Gyula-Jászberény Gyulán október 7-én, Kecskemét Kecskeméten október 11-én, Kiskunfélegyháza Kiskunfélegyházán október 17-én, Zilah Zilahon október 20-án.

A teljes szövegű hirdetmény, valamint a „Szállítási feltételek füzete” a kerületi hadbiztoságnál, a budapesti I-ső, a gyulai 2-ik, a debreceni 3-ik, a nagyvárad 4-ik honvéd-nyalozeszed, — továbbá a budapesti I-ső és a debreceni 2-ik honvédszázarezed kezelőbizottsági irodájában, végül a kiskunfélegyházi, kecskeméti, jászberényi és zilah honvédcapatomás parancsnokságánál hétköznapokon délelőtt 10–12 óráig betekinthető, a „Szállítási feltételek füzete” nyomtatvány példánya a honvédkerületi hadbiztoságnál ármegterítés nélkül kérhető.

Budapest, 1910. évi szept. 17.

A m. kir. budapesti I-ső honvédkerület hadbiztosága.

!! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgyári, valamint poroszországi pirszén (coaks) a bánya által előírt eredeti ár mellett alóirotnál megrendelhetők.

Pontos szállításért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA

több hazai és poroszországi bánya képviselője.

JÁSZBERÉNYBEN.

Eladó birtok.

28 és fél hold föld a porszen tanyával kedvező feltételek mellett eladó. Felvilágosítást ad Dr Gyárfás Ferencz ügyvéd Jászberényben.

PÁRTOLJUK a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóirányú irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalap létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi vagy nő — a rendes tag félévenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — A jötevő tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a gazdaságos célra. — Dísztag címe illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:
Budapest,
Ferenciek-tere 7, V. lépcs. I. em.

UJ UJ UJ BOROS- HORDÓK!!

Felhívom a t. bortermelő-közönség figyelmét, hogy mielőtt hordószükségletét beszerezné, — saját érdekében — tekintse meg utjonnan berendezett hordoraktáromat, ahol a legjobb minőségű első osztályú száraz fehér tölgyfából készült hordók minden nagyságban, jutányos áron megvehetők.

Kiváló tisztelettel
Papp Géza

Jászberény, Kossuth Lajos-utca 36 szám.
Raktár: Kossuth Lajos-utca 24.

Nyomdász-

tanúió lapunk nyomdájában felvételik.

Hemerka

okl. kántortanító és zenetanár bármifele hangszeren való tanulásra órát ad. Egy óra 80 krajcár, ha több óra hetenkint, akkor olcsóbb. Lakik Belezay főhántornál.

Rózsafűzér-készítő házi ipar KALOCSA.

K é s z ü l i:

Öt, tíz, tizenöt tizedes, hét-fajdalmú, örvendetes, Jézus Szíve, prágai kis Jézus, Szeplőtelen fogantatás, sz. József, meghalt hívek, szent Antal olvasója vas-, réz-, fémhírnem és ezüsthuzalra fűzve.

Különböző nagyságú kokotin, kókusz, csont, tömör füveg, jeruzsálemi, olajfa, olajfag, gyöngyház, ezüst, koral, valódi drágakő stb. szemekből. Mind tartós kezi munka.

Rendelési cím:

Tantos Ferenc Kalocsa, vagy
Pesti Péter könyvkereskedőnél

Jászberény.

„PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!

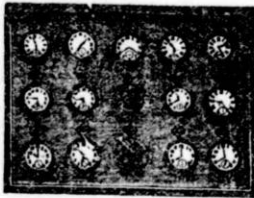
Legelső és legtartósabb a világon. Óránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképesség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bebizonyított dolog és ami fő, minden fáradság nélkül.

Ajánlja

zajtalan és könnyűjárású

Singer-Central-Bobbin karkahajós- balkaros varrógépeit házi s ipari célokra.

Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legolcsóbban nálam szerzhetők be.

Műhimzés és applikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek

Pontos és szolid kiszolgálás.

Sérvkötők, gummiáruk, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők

nagy választékban.

Eiváltaja toronyórák felállítását és javítását, fali- és zsebórák, ékszer, valamint mindennemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők

felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ütőzsebórák nagy raktára.

Nagy raktárt tart arany- és ezüstműekből, ékszerek-, evőeszközök- és ezüst dísztárgyakból melyek ajándékoknak igen alkalmasak. Ugyszintén

üveg- és porcellánárúk

nagyraktára.

PLATTA ANTAL UTÓDA

órák, ékszerész és mechanikus
Jászberény,

a Jászkerületi Népbank épületében.

Spekonya Lajos